

Jaarverslag over 2023

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit:
de voorzitter: Henk Leever
de secretaris: Sonja Grooters
de penningmeester: Dick van den Beld
commissaris: Marjon Hoen (PR)
Afgelopen jaar heeft het bestuur 6 maal vergaderd.

Leden

Op 31-12-2023 had de vogelwerkgroep 204 leden. (11 nieuwe leden, 12 leden uitgeschreven)
Op 31-12-2023 had de vogelwerkgroep 15 gezinsleden. (1 gezinslid uitgeschreven)
Op 31-12-2023 had de vogelwerkgroep 92 donateurs. (-3, we werven geen nieuwe donateurs)
Op 31-12-2023 had de vogelwerkgroep 2 jeugdlid. (gelijk)

Projectgroepen

Vogelwerkgroep Berkelland voert verschillende projecten uit. Leden van de vogelwerkgroep maken deel uit van een of meerdere projectgroepen. Elke projectgroepen heeft een coördinator. Deze zorgt ervoor dat men contact houdt met elkaar, belegt bijeenkomsten en zorgt dat er verslag wordt gedaan.

Excursies- coördinator Marina

Jaarverslag 2023 excursies Vogelwerkgroep Berkelland

Voorjaarsexcursie naar de Eempolders en de binnenveldse hooilanden bij Bennekom

Met een busje en een auto, in totaal 11 personen, vertrokken we op 25 april vanaf Eibergen naar de Arkenheempolder en de Eemland polder. Aangekomen bij de Arkenheempolder en rijdend over weggetjes met alleen bestemmingsverkeer zagen we al veel weidevogels en iedereen was enthousiast aan het turen. Later zijn we zijn we doorgereiden naar de Eemlandpolder waar we een wandeling hebben gemaakt door de polder naar het Eemmeer om daar een vogelhut te bezoeken.

Na in het raadhuis van Eemnes een drankje en een hapje te hebben genuttigd zijn we vertrokken naar binnenlandse hooilanden nabij Bennekom. Een nieuw en pas in 2021 opgeleverd natuurgebied met een uitzichttoren. Een groot gebied van 350 hectare waar je heel mooi doorheen kunt wandelen of fietsen en waar zich heel veel verschillende soorten vogels aanwezig waren. We hebben 77 soorten vogels aangekruist op deze dag die voor herhaling vatbaar is.

Publieksexcursie Needse Achterveld

30 mensen hadden zich op 7 mei om 06.30 uur verzameld bij de parkeerplaats aan de Visschemorsdijk om deel te nemen aan deze door de VVB georganiseerde vogelexcursie. Met 5 groepjes is men het mooie gebied, onder leiding van de ervaren vogelgidsen Marina, Cees, Henk, Jaap en Willie, ingetrokken om vogels te spotten. Er werden in totaal 65 soorten vogels gespot en na 2,5 uur wandelen was men weer op de parkeerplaats. Iedereen kon voldaan terugkijken op een geslaagde publieksexcursie.

Dagje vogels tellen in Berkelland (17 uurs telling)

Met verschillende groepjes op de fiets en sommige mensen per auto werd er op 13 mei onder heel mooie weersomstandigheden de jaarlijkse 17 uurs telling gehouden. Met een gezonde rivaliteit werd er gezocht naar zoveel mogelijk vogelsoorten. Tegen het middaguur werd er een lekkere lunch voorgeschoteld door de familie Slütter aan de Huttendijk in Rekken.

Enkele personen zijn in de avonduren, na het avondeten bij de chinees ook nog op pad geweest om de Nachtzwaluw en de Houtsnip te spotten. Helaas is dat niet gelukt.

In totaal kwamen ze uit op 118 soorten.

Fietsexcursie door het Lankheet

Op vrijdagavond 9 juni, een mooie voorzomeravond hebben we met 16 personen een fietstocht gemaakt door het Lankheet.

Dit is een bos en heidegebied op de rand van ons werkgebied tegen het Haaksbergse aan.

We vertrokken voor de tocht onder de leiding van Marina om 22.00 uur en het doel was de vogels van de avond en de nacht te spotten zoals de Nachtzwaluw, de Houtsnip en de Bosuil.

Het was een mooie tocht van ongeveer 20 km alleen de opbrengst viel wat tegen, maar 1 x een Houtsnip en 1x een Nachtzwaluw gehoord en een onzekere Bosuil.

De algemene stemming was sfeervol en leuk, zeker nog een keer doen!

Najaarsexcursie naar de Rieselfelderplassen bij Munster Duitsland

Met een bus vol vogelliefhebbers vertrokken we op 19 september richting Duitsland.

De Rieselfelder is een voormalige natuurlijke rioolwaterzuivering van Munster dat later door toedoen van de universiteit van Munster een natuurgebied van allure is geworden. In het gebied is ook een biologisch station van de universiteit gevestigd.

We hebben daar over de weggetjes tussen de voormalige bassins gewandeld en de vele vogelkijkhutten bezocht met als letterlijk hoogtepunt de uitkijktoren.

Uiteindelijk na 66 soorten vogels te hebben gezien togen we opgewekt huiswaarts, we komen vast nog wel eens terug in dit mooie gebied.

Midweekse excursie naar Texel

In de week van 9 t/m 13 oktober zijn we met 5 personen (2 dames en 3 heren) op Texel geweest om daar de najaarsvogels en trekvogels te spotten. We hadden de fietsen mee dus we konden verschillende gebieden op een dag bezoeken. De eerste dag ging dat ook prima maar de volgende dagen was de wind spelbreker zodat we de rest van de dagen per auto op pad zijn geweest. We hadden een mooi huisje, het eten was prima verzorgd en we hebben naast het vogels kijken 'savonds ook vele mooie gesprekken gevoerd en volop gediscussieerd over wereldse zaken. Een groot gedeelte van het eiland hebben we bezocht en in totaal 103 soorten vogels gespot. Op vrijdag maakten we weer de oversteek naar het vaste land terugkijkend op een mooi vogelavontuur.

Winterexcursie naar Moddergat Peazens

Over deze excursie op derde kerstdag is door de organisatie lang getwijfeld of het door kon gaan.

De ene dag was de voorspelling redelijk met windkracht 4 en de ander dag redelijk, bijna droog en windkracht 3. Dus toch de knoop maar doorgehakt en we togen op 27 december naar het hoge noorden. Met 14 personen in 2 busjes op weg naar het eerste verzamelpunt aan de zuidkant van het Lauwersmeer. Op de parkeerplaats was het nog droog en werden de eerste vogels gespot.

Verder togen we naar het noorden en via Ezumakeeg bereikten we Moddergat waar we een wandeling over maakten over de dijk in de kwelders op zoek naar de Sneeuw- en IJsgors.

Helaas werd het weer slechter en troffen we ook de doelsoort niet aan.

Na wat heen en weer gereden te hebben onder de dijk in de kwelder zagen we uiteindelijk toch nog een Velduil, ook een van de doelsoorten.

Tegen het schemerdonker togen we huiswaarts, in de busjes werd de moed er goed in gehouden!

Ondanks het slechte weer hadden nog best wel veel vogels gezien maar de eindconclusie was: volgende keer beter! (de Sneeuwgorse werd later dicht bij huis in het Haaksbergerveen aangetroffen!)

Voor uitgebreidere verslagen en foto's zie de clubbladen van de Vwg het Zwaalfje

Namens de excursie commissie: Henk Lammers

Vogelweek 6 t/m 14 mei

Ongeveer 35 mensen hebben deelgenomen, verliep goed. Henk heeft verslag gemaakt. 24 uurstelling 13 mei

Goed verlopen, in groepen en in duo's/individueel, lunch bij Slüter. Afsluitend bij de Chinees en daarna nog tellen.

Avondexcursie Lankheet 2 juni

12 personen, nachtzwaluw

19 sep excursie Rieselfelder

30 sep Euro birdwatch

9 t/m 13 oktober meerdaagse Texel

27 november Lauwersmeer

Grote gele kwikstaart- coördinator Hans Grooters
Volgt nog

Oeverzwaluwen – coördinator Alex Visser

Oeverzwaluwwand op 't Noasman in Beltrum

In mei 2023 werden weer de eerste oeverzwaluwen gezien bij de oeverzwaluwwand in Beltrum. Evenals vorig jaar begonnen zij ook nu weer met het graven van nestgangen. Helaas hebben ze dit, gelijk aan 2022, weer niet doorgezet en zijn dus ook niet tot broeden gekomen.

De vraag waarom ze nu ook weer zijn vertrokken blijft een raadsel. Vorig jaar vroeg ik mij af, of het de droogte en/of voedseltekort zou zijn. Nu vraag ik mij af of ook de aanwezigheid van roofvogels (sperwer, torenvalk) hierin een rol kan spelen. Dit misschien in combinatie met het hoger en dichter worden van het bos achter en naast de wand. Maar ook dit blijft giswerk.

- Het gebruikelijke onderhoudswerk wordt dit jaar gepland voor eind februari of begin maart 2024. Zoals gewoonlijk zal alles worden gemaaid en 'afgevoerd' naar de bosrand.

De enkele uitgegraven gangen worden, indien nodig, opgeschoond en weer met nieuw zand gevuld.

Hopelijk kunnen we dit jaar een vinger krijgen achter de oorzaak, v.w.b. het verdwijnen van de oeverzwaluwen bij deze wand.

- Eind januari 2024 is de vleermuiskelder door enkele vleermuisdeskundigen onderzocht. Tijdens de zoektocht door de ± 30 meter lange, pikdonkere gang, zijn 6 grootoorvleermuizen en 3 franjestaarten gevonden. (vorig jaar 5 om 3)

Overige Oeverzwaluwen

- Op 18 juli werd ik door Cees van Beinum attent gemaakt op een broedkolonie aan de Leunkweg in Beltrum. Bij de bouw van een grote varkensstal was er veel zand in depot gezet. In één van de twee bulten zwart zand hadden zo'n 20 paar oeverzwaluwen hun nestgangen gegraven en zijn tot broeden overgegaan. Hoogstwaarschijnlijk zal deze berg zand in het volgende broedseizoen (2024) niet meer voor de zwaluwen beschikbaar zijn.

IJsvogels– coördinator Alex Visser

Op het Noasman is er eind juli 2023 nog wel een ijsvogel waargenomen, maar er waren geen broedindicaties.

Verder zijn er mij geen meldingen bekend van broedgevallen in de postcodelotrij-wandjes rondom Neede en Noordijk.

Wel zijn er tijdens het broedseizoen, weer vele waarnemingen van ijsvogels gemeld via “Waarneming.nl”. Vanuit meerdere delen van Berkelland worden de waarnemingen ingestuurd, vaak gebonden aan waterlopen zoals de Berkel, Buurserbeek, de Slinge, Ramsbeek of Bolksbeek.

Maar ook bij diverse vijvers en waterplassen kunnen ijsvogels worden gezien, zowel buiten als binnen de bebouwde kom (Ruurlo, Borculo, Eibergen, Groenlo). Ik denk dat waarnemingen vanuit de Natuurtuin aan de Weerkampsweg (van Henk Lammers) en die van langs de Berkel, Eibergen-Mallum, een groot deel van die meldingen innemen.

Maar nergens zijn er nesten en/of nest-indicerende waarnemingen gemeld, alhoewel er een enkele keer 2 ijsvogels tegelijk werden gezien (territorium indicierend).

Jeugd- coördinatoren Marina en Henk Leever

Er zijn in 2023 geen speciale activiteiten door ons georganiseerd voor de jeugd.

Inventarisaties

In 2022 zijn de waterwildtellingen/midwintertellingen uitgevoerd langs de Berkel> Duitse grens tot Loobrug, Loobrug/Stokkersbrug, Stokkersbrug/Avinkstuw, Avinkstuw/Needse weg, Oldekotse Plassen Rekken, Ramsbeek> Zwillbroek/Slemphutterweg, Slemphutterweg Eibergen/Afwatering Rekken Zuid, Zwolse Leemputten, Camping De Fontein, Ballastput Eibergen, Slinge > Nieuwenhuis/Groenlo, Groenlo houtzagerij Kolkman/Zwolle, Afwatering Rekken Zuid, Noordijkerveld Neede, Bolksbeek> Berkel/Noordijk, Elsmansgoot, Koningsbeek, Schipbeek> Twentekanaal/Den Blanken, Buursebeek> Den Blanken/Rietmolen+stukje Elsbeek, Slinge> Borculo Ruurloseweg/Waterdijk,hambroek, Berkel> Overbiel, Hekweg/Elbrinksvonder, Elbrinksvoner/Berkelstuw Beekvliet.

Daarnaast zijn in de volgende gebieden BMP tellingen uitgevoerd: Needse Achterveld, Haarloseveld, Leerrinkbeek, Kerkloobos, Zwolse Leemputten, Sickelder

De voorjaars-trek-tellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen.

De herfst-trek-tellingen zijn uitgevoerd aan de Havelandweg, Eibergen.

De kolonies van roeken en reigers zijn geteld in Eibergen, Borculo, Beltrum, Haarlo Neede., Ruurlo (Het Sickelder) en Groenlo.

De volgende PTT tellingen zijn uitgevoerd: Route West Eibergen en route Oost-Eibergen, Groenlo e.o., Spilbroek, 't Giffel en Kisveld, Neede, Rietmolen-Noord, Hambroek – Borculo-Rietmolen, Beltrum-Lintvelde-Ruurlosebroek, Dijkhoek-Leostichting, Batsdijk- Ruurlo

De volgende MUS tellingen zijn uitgevoerd: Haarlo, Neede, Oost Eibergen

Slaaplaatsstelling: Zwolse Leemputten, Hambroek Borculo, Ramsbeek Eibergen

Aan de Nationale Birdwatchday op 30 september is meegedaan vanaf de Havelandweg, Eibergen.
Op 13 mei is de 24 uurstelling uitgevoerd in Berkelland.

Jaarverslag trektelpost Havelandweg 2022 - Marina

Op 26 februari 2023 stond Bart dit jaar voor het eerst op de telpost en op de velden lag nog een dun laagje sneeuw. In totaal zag hij 14 soorten waarvan de schrijver de Barmseis het meest interessant vindt.
Vijf keer werd er geteld in maart en 11 maart was een leuke dag met 31 soorten, waaronder 33 Kraanvogels, 4 Rode Wouwen, 3 Kemphanen en 5 Ooievaars. Op 17 maart vlogen er 2 Grote Zaagbekken over en de volgende dag nogmaals twee.
Op 10 april 2023 meldt Bart dat het een bijzondere telling is geweest. Beperkte aantallen, maar leuke soorten. De eerste oeverzwaluwen van dit jaar. De eerste Bergeenden in meer dan 10 jaar. Een Visarend hoog en strak door. Witgatjes in groepje van 3. Slechts 2x eerder waren er 3 of meer Witgatjes in de telling.
Op 30 april had Bart zijn eerste Zearend van Berkelland in het vizier. Regelmatig werd Bart ondersteund door Tim of Niels Oortwijn.
In mei werd er zes keer geteld. Opvallende soorten van deze maand waren de Pontische Meeuwen, Zwartkopmeeuwen en op een aantal dagen Paapjes. In april is er 10 keer geteld en opmerkelijk deze maand was de Sprinkhaanzanger.
Vervolgens was het zomerstop en op 11 augustus werden de tellingen weer gestart. Er werd deze maand zes keer geteld, zonder krenten in de pap.
Op 3 september zaten er weer eens meer dan een persoon op de telpost. Op de landelijke trektelapp werd al dagenlang gemeld dat er honderden Wespindieven in aantocht waren en daar hoopten we dan ook wat van de zien. Het weer was sowieso geschikt voor rovers. En dat is deze dag aardig gelukt: Visarend, Buizerds, 3 Wespindieven, Rode Wouw en Sperwers. Ook werd er nog een Matkop en Zwarte specht meegepikt, dat zijn bijzonderheden voor de telpost.
Het gaf de tellers zoveel moed dat ook op de maandag de telpost werd bemand.
8 oktober : De eerste Kolganzen van het jaar. Het record van Aalscholvers werd verpulverd. De Kneu kwam wat aantal betreft in de top 5.
De twee Kramsvogels op 9 oktober bleken toch twee Beflijsters op basis van geluid.

14 oktober: Nog een soort waargenomen op basis van geluid. Een IJsgors.
 28 oktober: 24 Kruisbekken (N14 voorheen C) qua aantal in top 5 van deze telpost.
 3 november: een Waterpieper. Een soort die we enkele jaren geleden nooit op naam konden brengen. Maar nu is het een dagelijkse gast vanaf november tot ze weer naar de bergen vliegen, de enige soort die naar het noorden trekt .
 12 november: Eindelijk lijsters. Hadden tot vandaag de helft van de gebruikelijke aantallen. Top 3 wat aantal Kramsvogels voor deze telpost.
 25 november : Een nieuwe soort . Een Kleine Zilverreiger. De reigers deden het dit jaar sowieso goed. Blauwe en Grote Zilverreigers zijn dit jaar meer gezien dan in andere jaren.
 Op 2 december stond Bart voor het laatst op de telpost en hij zag twee Goudplevieren, altijd leuk zat daar ter plaatse.
 Opvallend heden waren dit jaar de vele Pimpelmezen die op 14 en 16 oktober langs kwamen. We hebben dit jaar 1264 Pimpels geteld . Dat is een jaarrecord maar het dagrecord stamt uit 2019.
 Op waarneming zat ik door de lijst te scrollen van zeldzaamheden door de jaren heen. Leuk om te zien is dat de laatste jaren de zeldzaamheden sterk zijn gestegen en meestal ondersteunt worden met bewijsmateriaal. De geluidsrecorders, apps om geluiden direct ter plaatse te kunnen naluisteren en de verbeterde fotoapparatuur levert veel op en natuurlijk het gehoor van Bart heeft ook een grote toegevoegde waarde.
 Verder viel op dat de Paapjes, Tapuiten en Ringmussen begin 2000 veel meer voor kwamen De records daarvan dateren uit begin 2000. De landelijk opmars van de Kiekendieven (Grauwe en Steppen) zien we helaas nog niet terug. Grauwe Kiekendieven zijn begin 2000 wel gemeld maar een zekere Steppenkiekendief hebben we nog nooit gehad.
 Verbroken dagrecords voor 2023 : 3 Bergeenden op 10 april, 2 Zomertalingen op 14 april De eersten ooit. Bonte Vliegenvanger op 23 april ook de eerste ooit.
 Wenssoorten voor 2024 zijn: Steppenkiekendief, Koereiger en Lepelaar.

Nestkasten- coördinator John Smith

Zie voor het totale jaaroverzicht 2023, gespecificeerd per gecontroleerd gebied, de tabel en voor de trends de

grafieken. (www.vogelsinberkelland.nl)

Dit jaar is het meest opvallende dat boommarters een grote aanval hebben gedaan op de nestkastjes. In drie percelen zijn 33 kastjes geplunderd. De deksels zullen worden geborgd door haakjes.

In totaal zijn in de 12 percelen 325 kasten gecontroleerd. Daarvan waren er 279 bezet; bezetting 86% (2022: 81%).

De verdeling van de legfels was: 98 Koolmezen (35%), 99 Pimpelmezen (35%), 74 Bonte Vliegenvangers (27%), 14 Boomklevers (5%), 2 van Spreeuwen en 1 van Glanskop. Er was een stijging bij de Pimpelmezen en Boomklevers.

Van de in totaal 2416 gelegde eieren zijn er dit jaar 1828 jongen uitgevlogen = 76 %. Dat is een fikse daling ten opzichte van vorig jaar (2022:89%). De plundering door marters heeft daar zeker toe bijgedragen.

Enkele nestkastjes waren ook dit jaar al vroeg bezet: bij Boomklevers vanaf begin april een eerste ei. Een paartje Bonte vliegenvangers begon heel uitzonderlijk vroeg dit jaar: eind maart al eileg. Doorgaans beginnen zij 3 à 4 weken later. De 1ste edatum lijkt bij Bonte vliegenvanger en Boomklever geleidelijk naar vroeger in het jaar op te schuiven. Dat geldt echter (nog) niet voor de gemiddelde 1ste edatum.

Vier paren Koolmezen hebben opnieuw een 2e legsel gedaan. De gemiddelde nestgrootte van het 1e legsel was dit jaar 8,6. Bij de tweede leg werden gemiddeld 6 eieren gelegd. Van de 23 tweede legeieren zijn er slechts 4 jongen uitgevlogen. Meerdere grote legfels waren bij de Koolmezen 13 eieren, bij de Pimpelmezen 14 eieren, bij de Boomklevers een nest met 8 eieren en bij de Bonte vliegenvangers diverse met 8 eieren met een uitschieter van 12! welke helaas is gepredateerd. Een bijzondere situatie deed zich voor in de Waterster waar in een kast zowel een Koolmees als een Pimpelmees samen 18 eieren hebben gelegd. Daarvan zijn er 7 Koolmezen uitgevlogen en 3 Pimpels. Ook in een andere nestkast werd gezamenlijk 9 eieren gelegd waarvan 6 Koolmeesjes en 2 Pimpelmeesjes uitgevlogen. Volgend jaar zal de woningnood worden aangepakt!

Al onze nestkastresultaten zijn weer digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON en aangeleverd aan NESTKAART voor hun landelijke jaarverslag. Alle waarnemers zeer bedankt voor de controles en het verwerken van de resultaten. Ik wil iedereen bedanken voor de fijne samenwerking in het afgelopen jaar!

Veel plezier komend seizoen bij de controles en geniet van de prachtige natuur om je heen!

Patrijs- coördinator Henk Leeveer

Ook in 2023 zijn er in diverse gebieden weer tellingen geweest en hebben ook diverse leden hier een bijdrage aan geleverd. De patrijs blijft echter een kwetsbare soort en het aantal schommelt voor geheel Berkelland rond de 30 paar. Samen met landeigenaren en organisaties zoals de VALA proberen we het biotoop voor de patrijs te verbeteren.

In Zwaalfje en Vogels in Berkelland verschijnt jaarlijks een uitgebreider verslag.

Roofvogels- Cees van Beinum

Buizerd: Dit seizoen niet geïnventariseerd, maar wel werden veel geslaagde broedsels waargenomen. Dit mogelijk als gevolg van een hoge muizenpopulatie. Na een dieptepunt vorig jaar van ongeveer 60 broedparen, lijkt de populatie zich te herstellen. Maar we zijn nog lang niet terug bij het record van meer dan 100 broedparen in Berkelland (2018).

De Havik: Naar de Havik is in 2023 wel doelgericht gezocht. Desondanks werden slechts 4 broedlocaties gemeld. Waar we nog uitgingen van handhaving op 8 tot 12 broedparen in heel Berkelland, moeten we nu constateren dat er sprake is van een zorgelijke achteruitgang. In 2016 waren er nog 8 succesvolle locaties, in 2019 nog 5 en nu in 2023 nog slechts 4. Landelijk lijkt de Havik zich wel te handhaven, maar verdwijnt hij van de zandgronden. Gebrek aan prooidieren lijkt daarvan de belangrijkste oorzaak. Ook zijn er vogelgriep-slachtoffers van de havik bekend.

De Sperwer: Deze keer niet onderzocht, maar de dramatische afname bij de Havik lijkt ook op te gaan voor de Sperwer. Meer dan gebrek aan prooidieren lijkt predatie een grotere rol te spelen. Toename van predatoren als Steenmarter, Boomarter en niet te verwaarlozen de Bosuil, spelen daarbij de hoofdrol.

Torenvalk: Net als de Buizerd heeft de Torenvalk als muizeneter een prima broedseizoen gehad. Door het veelvuldig bijplaatsen van

nestkasten neemt het aantal Torenvalken van natuurlijke nestplaatsen enorm af.

Boomvalk: Met de Boomvalken gaat het ook slecht in Berkelland. In 2023 werden maar 5 broedlocaties vastgesteld. Op 1 locatie zijn ook uitgevlogen jongen waargenomen.

Wespendief: Op 4 locaties regelmatig waargenomen; maar nergens broedsucces vastgesteld. Lijkt zich op een minimaal niveau te handhaven in Berkelland.

Rode Wouw: Gedurende alle zomermaanden op diverse plaatsen, vooral langs de Duitse grens, regelmatig waargenomen, maar nergens broedend vastgesteld.

Bruine Kiekendief: Wordt jagerd min of meer regelmatig gezien langs de Berkel tussen Haarlo en de Duitse grens. Niet broedend aangetroffen in Berkelland.

Blauwe Kiekendief: Ook gedurende de broedperiode werd af en toe een vrouwtje Blauwe Kiekendief waargenomen in de strook langs de Duitse grens tussen het Haaksbergseveen en het Zwiilbrockervenn. Er is een slaapplek van Blauwe Kiekendieven in het Haaksbergseveen. Het lijkt erop dat de trekdrang van deze Scandinavische Blauwe Kiekendieven niet verder zuidwaarts gaat.

Slechtvalk: Een paar Slechtvalken op de watertoren in Eibergen was zo stilletjes dat pas heel laat ontdekt werd dat er toch 4 jongen groot zijn gekomen. Te laat om te ringen. Afgesproken is om toch jaarlijks rond begin mei de toren op te gaan om vast te stellen of er gebroed wordt.

Bij Friesland Campina in Borculo zijn twee dode Slechtvalken naast de nestkast van het dak gehaald. Alles wijst erop dat beide slachtoffers waren van de vogelgriep. Dus daar geen broedsucces in 2023.

Nu het aantal broedende roofvogels in Berkelland zo minimaal is geworden hebben we besloten om in 2024 alle grote roofvogelhorsten in kaart te brengen. Een aantal van ons doen dit al. De wintermaanden zijn daarvoor het meest geschikt, omdat bij afwezigheid van bladeren de nesten goed zichtbaar zijn. Bovendien zijn ondoordringbare plaatsen bij een bevroren bodem soms wel toegankelijk. In de broedperiode kunnen dan alle bekende horsten nagelopen worden en kan vastgesteld worden of de horst gebruikt wordt en door welke soort roofvogel.

Uilen en torenvalken- coördinator Henk Lammers, Kees van Rijn, Joost Bus, Peter te Morsche, Roel Toussaint, beheerder terugmeldingen: John Smith

Gemiddeld een redelijk tot prima Uilen en Torenvalken jaar!

De uilenwerkgroep is ook in 2023 weer actief bezig geweest met de 3 in een nestkast broedende Uilen en de Torenvalken in Berkelland. Ook dit jaar hebben op verschillende plaatsen nieuwe nestkasten voor Bos-Steen- en Kerkuilen opgehangen en een aantal oude kasten vervangen door nieuwe. Verder hebben we ook een aantal Torenvalkkasten verplaatst en nieuwe geplaatst.

In totaal hebben we dit jaar 48 kasten geplaatst of vervangen. Ook hebben we tegen predatie enkele kasten, door het plaatsen van emmers zonder bodem en kunststof schotels voor het invlieggat, beveiligd tegen rovers als bv de Marter en Eekhoorn.

Het controleren van nestkasten op broedsels en het terugvangen van geringde vogels

op het nest heeft ook in 2023 weer op uitgebreide schaal plaatsgevonden.

Gelukkig waren er dit jaar veel meer kasten bezet dan vorig jaar en waren de broedsels groter. We zijn weer bijna terug op het succesvolle jaar 2019!

Het begon al goed bij de Bosuilen waar we t.o.v. 2022 drie keer zoveel jongen konden noteren. Ook het aantal jongen per kast was enorm gestegen.

Bij de Kerkuilen het zelfde verhaal, hier zelfs ruim 3 keer zoveel jongen in de kasten, het aantal kasten met broedsel verdubbeld en meer jongen per broedsel in de kast. De stijging van aantal jongen in de Steenuilkasten was niet zo spectaculair maar toch nog ruim 40% meer dan een jaar geleden.

De Torenvalken deden het ook prima met een gemiddeld aantal van 5 jongen per succesvolle kast. Dat is de laatste jaren niet meer voorgekomen.

In 2023 hebben we 694 jonge Uilen en 144 jonge Torenvalken geringd, daarbij hebben we ook nog 54 adulte Uilen en 3 adulte Torenvalken kunnen ringen.

Ook werd bij vele kasten een nacontrole gedaan om te kijken of de jongen waren uitgevlogen en de kasten waar nodig te schoon te maken of te repareren.

Dit jaar werden er 13 camera's geplaatst in Kerkuilkasten die moeilijk bereikbaar zijn en daarmee komt het totaal van geplaatste camera's op 62.

De controleurs kunnen de controle via de monitor doen en alleen voor het ringwerk en het schoonmaken is een ladder nodig om naar de kast te klimmen. Dat is dus veel veiliger en het geeft minder verstoring voor de vogels in de nestkast.

De groepen in Neede en Ruurlo zijn na de herstructurering vol op stoom en de werkzaamheden verlopen voorspoedig.

In 2023 hebben we aan diverse particulieren en instanties voorlichting gegeven over Uilen en Torenvalken, advies gegeven bij het plaatsen van nestkasten en hebben we een aantal gewonde of zieke vogels naar de vogelopvang in Barchem gebracht.

De administratie loopt naar wens en de controleurs en ringers weten waar ze hun berichten en data kwijt kunnen. De databases worden steeds verder gevuld.

We hopen dat we het komende jaar 2024 net zo druk zullen worden als in 2023 want dat betekend dat het een goed Uilenjaar is!

Henk Lammers , coördinator vogelwerkgroep Berkelland.

Bosuilen 2023

Voor de Bosuilen was het een prima jaar, met grote plaatselijke verschillen. Er zijn in totaal 59 jongen uitgevlogen, tegenover de 19 die in 2022 uit de nestkast kwamen is dat een prima resultaat.

De plaatselijke verschillen waren opmerkelijk, in Ruurlo en Borculo zijn er maar 6 jongen succesvol uitgevlogen terwijl er in Eibergen, Neede en Geesteren-Gelselaar 53 jongen uitvlogen.

Uit de 24 succesvolle kasten vlogen 59 jongen uit waarmee het gemiddelde komt op 2,45 jong per kast.

Dat is beduidend meer als in 2022 en vergelijkbaar met de jaren 2021 en 2019.

De eerste eilegdatum was met eind februari het normale tijdstip voor Bosuilen. Er zijn 7 kasten met broedsel mislukt, 2 in de eifase en 5 in de jongenfase. Dit is wel weer meer dan in 2022. Oorzaken zijn waarschijnlijk predatie en versterking door Marters en Eekhoorns. Om dit te voorkomen zijn er bij een aantal nestkasten gladde emmers en grote schotels voor de invliegopening geplaatst. Hierdoor hopen we dat de predatoren niet meer in de nestkast kunnen komen.

Steenuilen 2023

Voor de Steenuilen was 2023 een goed jaar! We hadden 185 kasten met broedsel wat neerkomt op een gemiddelde bezetting van de kasten van net iets meer dan 50% . Er mislukten uiteindelijk 49 broedsels en dat is wel relatief veel. Oorzaken hiervoor zijn moeilijk aan te wijzen maar wij denken dat er veel kasten ten prooi zijn gevallen aan Eekhoorns. Deze aalbare dieren zijn uit op de eieren en de kleine jongen uit de Steenuil nestkasten. Bij de tweede (ring) controle van de nestkasten waren er maar liefst 69 jonge Steenuilpullen verdwenen!. De adulte Steenuilen zullen niet zo gauw ten prooi vallen aan de Eekhoorn maar verlaten dan wel het legsel en/of broedsel. Uit de 136 kasten met succesvol broedsel vlogen er in totaal toch nog 439 jongen uit. Dat is 135!! meer dan in 2022. Het gemiddelde van de succesvol uitgevlogen jongen per kast is 3,22 en dat is vergelijkbaar met het jaar 2021.

De gemiddelde legselstart was half april en dat is een week later dan de gemiddelde over de laatste 10 jaar. Waarschijnlijk heeft het frisse en natte voorjaar daar invloed op gehad. We hopen dat de uitgevlogen Steenuilen hun eerste en moeilijkste jaar zullen overleven..

Kerkuilen 2023

In één woord, prima, zo is ook het seizoen 2023 voor de Kerkuilen verlopen. Doordat er veel eikels en noten van de bomen zijn gevallen in 2022 was het voedselgebrek voor met name de Veldmuizen en de Woelmuizen, toch het hoofdvoedsel van de Kerkuil, dat ons in het voorjaar 2022 nog parten speelde, bijna geheel opgeheven. Het voorjaar van 2023 was weliswaar nat, maar niet zo erg dat de muizen niet meer aan hun voedsel konden komen of verdronken.

We hadden 60 bewoonde kasten waarvan 48 met een broedsel waaruit 196 jonge Kerkuilen zijn uitgevlogen. Dat is maar liefst 136!! meer dan in 2022. Het aantal van 4,08 jongen per kast is ronduit prima te noemen. Ook bij de Kerkuilen grote regionale verschillen, in Geesteren-Gelselaar maar 2 van de 24 kasten met een broedsel en in Neede maar 4 kasten van de 31. Ook in Borculo waren maar 5 geslaagde broedsels te noteren in 23 kasten, maar hier waren de broedsels met gemiddeld 6,4 jong per kast wel groot. In Eibergen-Beltrum en Ruurlo was de bezetting wel gemiddeld maar bleef de broedselgrootte van resp. 3,6 en 3,0 weer wat achter bij de gemiddelde broedselgrootte van 4,08. Doordat er weinig jongen dood zijn teruggemeld denken we dat deze hebben geprofitteerd van het goede voedselaanbod dit jaar.

Torenvalken 2023

De Torenvalken deden het ook goed in 2023, van de 31 bezette nestkasten met broedsel kwamen er 28 tot een succesvol broedsel. Helaas mislukten er 3 broedsels in de eifase waarschijnlijk door verstoring van roofdieren of vogels. Kraaien, Kautjes of Holenduiven willen nog wel eens een Torenvalk paar net zolang plagen tot ze het nest verlaten. Ook komt het voor dat de bebroede eieren door de schermutselingen zolang worden verlaten dat de eieren te koud worden en dan niet meer uitkomen. In 2023 vlogen er 144 jonge Torenvalken succesvol de nestkast uit. Dat is een respectabel aantal met een gemiddelde van 5,14 jong per kast!. De Torenvalk is een opportunist is die, naarmate het voedselaanbod groter is, ook meer eieren gaat leggen. De gemiddelde eilegdatum van begin april is vergelijkbaar met het langjarig gemiddelde. We hopen op net zo'n mooi Torenvalkenjaar in 2024.

Weidevogels – coördinator Gerrit Stomps

Na een opeenvolging van veel te droge broedseizoenen voor de weidevogels, beleefden we in 2023 eindelijk weer een goed weidevogeljaar. Hoewel het aantal broedvogels was afgenomen, konden we toch weer op meerdere plekken genieten van opgroeiende jonge kuikens. Op tenminste 12 locaties zijn weer jonge Grutto's gezien. Ook de Wulp en de Tureluur deden het goed. Zorgelijk blijft de achteruitgang van de Kievit en de Scholekster. De belangrijkste oorzaak is het grote aantal aanwezige predatoren in de Achterhoek. Samen met de Ver. Agrarisch Natuurbeheer "Berkel & Slings" draagt onze vogelwerkgroep zorg over een drietal, door de Provincie Gelderland erkende en ondersteunde weidevogel-gebieden in de gemeente Berkelland. De inzet van de boeren en de vrijwilligers is dermate hartverwarmend, dat de Provincie ook aan onze projecten steun wil geven. Ondanks dat de resultaten van de Achterhoek ver achterblijven bij die elders in Gelderland. De drie gebieden zijn: het Noordijkerveld, omgeving Hagdijk en het Beltrumseveld. Daarnaast spannen wij ons

in voor alle weidevogelgebiedjes die succesvol lijken, zoals daar zijn: Overbiel, Stokkersbrug, Geesterse Es, Apedijk/Havelandweg, Antenneveld Noachweg.

Veel aandacht is gegeven aan het verbeteren van de kwaliteit van de gebieden. Daarvoor zijn we in gesprek met grondeigenaren, grondgebruikers, waterschap en gemeente. Hoewel nog een lange weg te gaan, zijn een aantal gebieden in onze ogen al sterk verbeterd. Jammer genoeg zien we dat in de toename van vogels nog niet terug.

Het inzetten van de drone gaat steeds beter. Al heeft de drone ook zijn beperkingen. Een belangrijke is het weer. Een andere beperking is dat dat boeren vaak op hetzelfde moment het land op willen en de drone dan overal op hetzelfde moment nodig is. Een andere beperking is dat de drone niets meer waarneemt onder het erg hoge gras.

Het gebruik van stroomrasters wordt geleidelijk aan wat meer toegepast. Of hierdoor de slagingskans verbetert is nog moeilijk vast te stellen.

Voor het komend broedseizoen ligt de nadruk op het meten van resultaat. Nu er al een groot aantal terreinverbeteringen zijn uitgevoerd, moet dit toch eens tot succes leiden.

Voor de kerstdagen hebben alle meewerkende boeren en vrijwilligers een luxe stol ontvangen. Deze actie werd erg op prijs gesteld.

Van de Zonnebloemen-lint-actie van de VAN ontving de Projectgroep een cheque van 1250,- euro, te besteden aan de weidevogelbescherming. Het idee is om hier wildcamera's voor aan te schaffen.

Zwaluwen – coördinator Karin Bosch

In 2023 is er een lichte stijging van het aantal zwaluwen in Berkelland ten opzichte van 2022.

We hebben in 2022, 4351 nesten van de boerenzwaluwen geteld. In 2023 waren dat er 4661. Dat is een toename van 7,12%.

In 2022 hebben we 1217 nesten van de huiszwaluwen geteld. In 2023 zijn er 1382 nesten geteld. Dat is een toename van 13,56%. Voor de resultaten en grafieken per plaats, kijk op onze website <https://www.vogelwerkgroepberkelland.nl/uploads/Sonja/zwaluwen/Zwaluw%20grafieken%202023.pdf>

Gemeente Berkelland

Contactpersoon met gemeente is Henk Leever.

Beleids- bestuurszaken

Het bestuur wordt regelmatig gevraagd een standpunt in te nemen tav bepaalde kwesties, zoals de Omgevingswet en het al dan niet plaatsen van windmolens en zonneparken. We kunnen en willen hier als Vogelwerkgroep Berkelland geen standpunt over innemen. Binnen onze Vogelwerkgroep zullen de meningen van onze leden ook verschillen. Daar zijn naar onze mening in eerste instantie andere (politieke) partijen voor.

Geldersch landschap heeft de nestkasten verwijderd uit het Wolink bos. Na enige correspondentie over en weer is besloten de nestkasten elders op te hangen.
IVN Haaksbergen heeft gesproken met Henk L. Cees en Henk hebben gesproken met 4 IVN leden om een weidevogelproject op te starten. Uitkomst: geen weidevogelgroep, evt nestkastengroep.

Het bestuur bestaat momenteel uit 4 personen. Het bestuur ziet graag een vijfde persoon aanschuiven, met name om het contact met de projectgroepen te onderhouden.

Eigendommen/aanschaf materialen

Op de website is vermeld welke eigendommen de Vogelwerkgroep in zijn bezit heeft (blijvende materialen).

Overige activiteiten

- Twee keer per jaar geeft de vogelwerkgroep een blad uit: 't Zwaalfje. Daarin zijn verslagen van de ondernomen activiteiten te lezen, maar ook andere verslagen op vogelgebied zijn welkom.
- In het voorjaar is het blad Vogels in Berkelland uitgegeven. Hierin staan de tellingen en meer cijfermatige verslagen van de verschillende werkgroepen.
- 4 jan nieuwjaarsbijeenkomst

Mooie presentatie van Jos Korenromp

- 6 feb algemene ledenavond
- 3 april algemene ledenavond
- Algemene ledenavond 8 mei
- Goede opkomst. Jos Korenromp liet tweede deel zien van weidevogels
- Algemene ledenavond 19 juni
- Voorgezeten door Henk Lammers, opkomst wat gering 15 personen
- Tijdens natuurfeest bij Natuurpark Kronenkamp konden kinderen braakballen pluizen.
- 27 november algemene ledenavond
- 28 augustus ledenavond (20 leden aanwezig) Henk Lammers heeft idee geopperd om de verschillende werkgroepen een presentatie te laten verzorgen.
- 2 okt algemene ledenavond
- 27 nov algemene ledenavond
- 28 nov coördinatorenavond

Mail

Alle leden worden via de mail op de hoogte gehouden van komende vergaderingen, ledenavonden, excursies en presentaties. Tevens worden algemene nieuwsbrieven van SOVON en Vogelbescherming doorgestuurd naar alle leden.

PR

Vogelwerkgroep Berkelland heeft een website: www.vogelwerkgroepberkelland.nl
Ook heeft de vogelwerkgroep een eigen e-mail adres: info@vogelwerkgroepberkelland.nl Deze mail komt bij de secretaris binnen.
De site wordt regelmatig bezocht. Ook kwamen er via e-mail verschillende vragen binnen.
Daarnaast heeft de vogelwerkgroep een face-book pagina. Hierop worden regelmatig berichtjes geplaatst. Deze pagina wordt veel gelezen.
Facebook staat open voor reacties zolang ze niet beledigend zijn, worden ze niet verwijderd. Als de mening van de vogelwerkgroep wordt gevraagd, dan worden deze verwijderd en wordt doorverwezen naar het bestuur.

Sonja Grooters,
secretaris